

Mai 2014

06.05. Ida-Tallinna Keskhaigla tunnustas rahvusvahelisel ödede ja ämmaemandate päeval oma haigla õendus- ja ämmaemandustöötajaid. Kuulutati välja Vilja Savihaar-Toomasti algatatud Florence Nightingale'i stipendiumi saaja 2014, kelleks on radioloogiakeskuse õendusjuht Taivi Tolli. Aasta koolitaja eripreemiaga 2014 pärjati öde Signe Juhkamit. Aasta praktikajuhendaja 2014 tunnustuse pälvis üliõpilaste praktika arendamise ja juhendamise eest öde Ljudmilla Oja.

07.05. Valmis Praxise uuring, mille lähteülesanne oli hinnata telemeditsiini (kaugtervishoiu) laiema rakendamise vajadusi ja võimalusi Eestis. Töös vaadati senist telemeditsiini kogemust ning tuvastati peamised barjäärid selle levikul. Töö tulemusena koostati soovitud telemeditsiini laiemaks rakendamiseks lähituleviku Eesti tervishoiusüsteemis. Töö valmis Riigikantselei tarkade otsuste fondi ja Euroopa Sotsiaalfondi toel. Vt lähemalt <http://www.praxis.ee/index.php?id=1140>.

07.05. EAÜSi spordigrupp käivitas uue ürituste sarja „Dopinguseminar“. Sari algas loenguga, mille pidas Eve Unt dopingust üldiselt ja täpsemalt anaboolsetest steroididest.

12.05. Tallinnas ja Tartus toimusid rahvusvahelisele ödede päevale pühendatud konverentsid, mis keskendusid muutustele õenduses alates ödede töö vastutusrikkamaks muutumisest kuni ühiskonna muutunud tervishoiuvajadusteni. Tallinnas toimus konverents „Õed kui muutuse jõud – oluline ressurss tervishoius“, Tartus konverents „Muutusest inspireeritud“. Õed on arvukaim tervishoiutöötajate rühm tervishoiusüsteemis ja õendus on muutunud iseseisvamaks. Eri

õendusabiteenuseid pakkudes saavad õed varasemast rohkem inimeste vajadustele vastata: on võimalik minna pereõe või erioe vastuvõtule, saada koduõendusteenust oma kodus jm.

12.05. Hille Tänavsuu Vähiravifondi Kingitud Elu nõukogu andis välja järgmise toetuse. Fondist saab sel korral toetust 55aastane mees, kes vajab pahaloolumulise eesnäärme kasvaja võitlemisel ravimit Zytiga® (abirateroon).

13.05. Alustas tegevust Eesti Arstiüliõpilaste Seltsi uus juhatuse. Presidendiks valiti Elinor Õunap III kursuselt, asepresidendiks Martha Tääkre II kursuselt, peasekretäriks Marleen Kruusamäe III kursuselt ning laekur on Kadi Kuusik III kursuselt. Pressiesindaja on Priit Tohver II kursuselt. Oma tööd lõpetava presidendina Marta Velgani sõnul annab EAÜSis tegutsemise tudengitele võimaluse arendada tulevases arstiteos olulisi oskusi, kasvada professionaalseks ja ühiskonnas aktiivselt tegutsevaks tulevikuarstiks. EAÜSi tegemistel ja uudistel on võimalik silma peal hoida, vt www.eays.ee.

14.–15.05. Tallinna Ülikoolis toimus Alzheimeri tõve uurimisrühma ja Karolinska Instituudi osalusel korraldatud rahvusvaheline seminar Alzheimeri tõve aktuaalsetest uurimustest („*Current research in Alzheimer's Disease, protein misfolding and functional protein assembly*“). Osales poolsada teadlast, arsti ja psühholoogi Eestist ja Rootsist. Seekordse kohtumise olulisemad teemad olid valkude väärvoltumine ja toksiliste protsesside mehhanismid neuronites.

Tallinna Ülikoolis on kaks Alzheimeri tõvega tegelevat uurimisrühma. Prof Tiit Landi töörühmas tegeldakse molekulaarsete mehha-

nismide uurimisega raua ainevahetuses ja põletikulistes protsessides ning nende rolliga neurodegeneratsioonis, sealhulgas Alzheimeri tõves. Prof Jan Johanssoni uurimisrühmal on peamiseks suunaks Alzheimeri tõbe põhjustavate ja ka takistavate valkude agregatsioon ning toime mehhanismid. Alzheimeri tõve uurimise Tallinna Ülikooli töi rektor prof Tiit Land.

16.05. Tartus toimus traditsiooniline TÜ Kliinikumi kevadkonverents, seekord oli teemaks „E-lahendused meditsiinis ehk kõik on imelihtne neile, kes seda ise tegema ei pea“. Mitmekülgse ülevaate saamiseks e-lahendustest tervishoius said sõna eri osapoolte esindajad. Sotsiaalministeeriumi asekancler Ivi Normet tutvustas e-tervise prioriteete, milleks esmajärjekorras on e-saatekiri ja selle lahutamatu osana e-konsultatsioon, ning peatus põgusalt ka töös olevail projektidel, sh digitaalsete tervisetõendite väljastamine ja e-kiirabi. Tervishoiu e-lahendusi analüüsisid eri vaatenurkadest e-tervise juhatuse esimees Raul Mill, riigikontrolli auditijuht Liisi Uder, haigekassa juhatuse esimees Tanel Ross, Eesti tervishoiu pildipanga juhatuse liige Andrus Paats ning PERHi juhatuse esimees Tõnis Allik. Medicumi nõukogu esimees Kalev Karu arutles, milline on praegu arsti ja arvuti suhe. Kliinikumi sisekliiniku sisehaiguste arst Peeter Saadla otsis vastust küsimusele, kas e-lahendused on arsti tööle kasuks või takistuseks. Perearstide ootusi kirjeldas dr Tarvo Kiudma ja tema hinnangul saab digiloo arenedes sellest arstile oluline töövahend, kuid praegu on tervise infosüsteem pelgalt dokumentide, mitte andmete kogu ja seetõttu on arstil sealt vaeviline vajalikku leida. Parimateks e-lahendusteks on hetkeseisuga haigekassa ellu viidud digiretsept

ja nüüdseks kogu riiki hõlmav pildipank. Kliinikumi juhatuse liige Mart Einasto tutvustas kliinikumi vaadet e-tervisele, Nortali tervishoiu IT-lahenduste üksuse juhataja Taavi Einaste kõneles, milline on terviseinfosüsteemide võlu ja valu arendaja pilgu läbi.

Konverentsil anti üle ka mitmeid preemiaid. Kliinikumi preemia pälvis emeriitdotsent Silvia Russak. Preemia on kliinikumi suurimaks tunnustusavalduseks elutöö eest. Neinar Seli stipendiumi viimase 5 aasta teaduspublikatsioonide eest (14) pälvis dr Jaak Kals ja 2013. aastal ilmunud publikatsioonide eest (16) dr Margus Punab. Arstiüliõpilaste selts nimetas konverentsil kliinikumi 2013. aasta parima arst-õppejõu tiitli saajaid: dr Anne-Ly Elhit TÜ Kliinikumi stomatoloogiakliinikust ja dots Sulev Haldre TÜ Kliinikumi närvikliinikust. Anti üle preemia parimale Eesti Arstis ilmunud teadusartiklile „Tsüstiline fibroos – Eesti patsientide kliinilised andmed 2011 aastal“, mille autorid on R. Moor, K. Julge, M. Kivivare, K. Puks, U. Putnik, T. Kahre, M. Vasar.

21.05. Ida-Tallinna Keskhaigla Magdaleena üksuses toimus haiglatevaheline kliiniline konverents „Sagedamini esinevad neuroinfektsioonid“. Keskhaigla arstid pidasid ettekandeid meningiitidest, puukidega ülekanduvatest neuroinfektsioonidest ning neurosüüfilisest ägeda neuroinfektsioonina.

21.-22.05. Rahvusvahelise „Happy Pregnancy“ projekti raames toimunud töötoas kohtusid naiste ja meeste reproduktiivtervise valdkonna tippeksperdid nii akadeemilistest teadusasutustest, kliinikutest kui ka rakenduslikest teadus-arenduskeskustest. Lisaks Eesti teadlastele ja arstidele osalesid reproduktiiv-(bio)meditsiini eksperdid Oxfordi, Cambridge'i, Grazi, Pitts-

burgi, Londoni, Oslo, Barcelona, Turu ja Kopenhaageni ülikoolist. Käsitatud teemad olid enam kliinilise suunaga, keskendudes rasedustüsistustele, androloogiale ja reproduktiivsüsteemi kasvajatele. Ühe rahvusvahelise eksperdina astus üles Oxfordi ülikooli prof Christopher Redman, kes on ühe sagedasema rasedustüsistuse, preeklampsia juhtivaid teadlasiarste Euroopas. Toimusid ka baasteadusuuringukesksed ettekanded platsenta funktsioonist, molekulaarsete uuringute rakendamise kohta reproduktiivmeditsiini valdkonnas jm. Teiste hulgas esines Londoni Imperial College'i ja Turu ülikooli prof Ilpo Tapani Huhtaniemi, üle-euroopaline meeste viljatusprobleemide ja reproduktiivtervise ekspert. Projekti „Development of Novel Non-Invasive Biomarkers for Fertility and Healthy Pregnancy“ („Happy Pregnancy“) eesmärk on töötada välja uusi meditsiinilisi lahendusi rasedustüsistuste ning mõlema sugupoole viljatuse ja sellega seotud haiguste riski hindamiseks ning parandada võimalusi viljatuse ennetuses ja ravis. Projekti rahastab Euroopa Liidu regionaalarengu fond sihtasutuse Archimedes kaudu.

23.05. Tartus Maarjamõisa väljal avati Põhjamaade ja Ida-Euroopa moodsaim siirdemeditiinikeskus (SIME), kus tehtavad uuringud ja miljoneid eurosid maksev teadusaparatuur loob uue taseme terviseuuringutes ja arstiteaduses. Majas asub tööle ka regiooni suurim, kuni 32 000 hiirt ja rottu mahutav kõrgtasemeline katseloomakeskus. Eelkõige ühendab SIME Eesti arstiteaduse kaks olulisemat ja tugevamat suunda – neuroteaduse ja immunoloogia. Siirdemeditiini teadussuund arendab alusteadustes ja kliinilises meditsiinis tegutsevate teadlaste koostööd, kiirendab teadussaavutuste rakendamist

praktikasse ja toob uuringutesse patsiendikesksema lähenemise. Uus keskus on olulise tähtsusega kogu Eesti arstiteadusele. Vt ka TÜ bio- ja siirdemeditiini instituudi juhataja Eero Vasara artiklit selles ajakirjanumbris.

23.05. Toimus rahvusvaheline teaduskonverents „Loomuuringute rakendamise siirdemeditiinis“. Esinesid prof Mart Saarma Helsingi Ülikoolist, dr Iiris Hovatta Helsingi Ülikoolist, prof Klaus Schughart Nakkushaiguste Uuringute Helmholtzi Keskusest Braunschweigist, prof Leo Schalkwyk Londoni Ülikoolist, Gregers Wegener Aarhuse Ülikoolist ja Vladimir Veksler Pariisi XI Ülikoolist. TÜ tippkeskuse teadust esindasid professor Tambet Teesalu ja vanemteadur Mari-Anne Philips.

29.05. Tartu Ülikool ja Põhja-Eesti Regionaalhaigla sõlmisid koostööleppet, mille peamine eesmärk on tagada arstkonna järelkasv ning arendada arstiteaduse ja tervishoiu valdkonda Eestis tervikuna. Lisaks Eesti kõrghariduse arendamisele, panustavad haigla ja ülikool ka ühisesse teadus- ja arendusvaldkonna projektidesse ning innovatsioonistrateegia elluviimisesse. Mitmekülgse teadmuse edasiandmiseks ja ühise teadustöö eesmärgil saavad ülikooli teadlased ja õppejõud ning haigla arstid kasutada vastastikku teineteise taristut ja uuringubaase. TÜ arstiteaduskonna täienduskeskuse ja PERHi koolituskeskuse eesmärk on suurendada koostööd ka arstide täienduskoolituse kavandamisel ja elluviimisel.

30.05. TÜ senati istungil valiti kliinilise farmakoloogia professoriks Anti Kalda, histoloogia ja embrüoloogia professoriks Andres Arend ning meditsiinilise mikrobioloogia ja viroloogia professoriks Irja Lutsar.